INTELLIGENCE INFO

ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 – 8159, Volumul 1, Numărul 1, Septembrie 2022

Dincolo de Ucraina: noua geopolitică a economiei verzi

Ben Martin, Chris Hopkins

Pentru a cita acest articol: Martin, Ben & Hopkins, Chris (2022), Dincolo de Ucraina: noua geopolitică a economiei verzi, *Intelligence Info*, **1**:1, 93-98, https://www.intelligenceinfo.org/dincolo-de-ucraina-noua-geopolitica-a-economiei-verzi/. Traducere și adaptare independente Nicolae Sfetcu

Publicat online: 26.07.2022

Dincolo de Ucraina: noua geopolitică a economiei verzi

Ben Martin, Chris Hopkins

Rezumat

Războiul din Ucraina a remodelat fundamental politica marilor puteri și economia globală. Iată ce înseamnă asta pentru tranziția verde.

Invazia rusă a Ucrainei este deja un dezastru umanitar, aducând suferință și haos pentru milioane de oameni. De asemenea, a remodelat fundamental politica marilor puteri și economia globală, aproape peste noapte. Apărută pe fundalul unei Chine în ascensiune, a unor variante de COVID renăscute, a piețelor nervoase de energie și a superputerii SUA din ce în ce mai ineficientă, criza din Ucraina a evidențiat un lucru clar: ne aflăm într-o nouă realitate geopolitică, în care vechile platitudini și politici nu se mai aplică.

În acest context, necesitatea unui angajament dublat față de valorile unei tranziții economice ecologice incluzive, durabile și sigure este mai puternică decât oricând. Dar cum putem naviga în aceste vremuri haotice și incerte și să ne concentrăm cel mai bine eforturile către un viitor mai verde și mai corect?

Aici identificăm cinci macro tendințe emergente care probabil vor avea un impact uriaș asupra perspectivelor reformei economice ecologice în următorii ani.

Sursa: Ben Martin, Chris Hopkins (2022). *Beyond Ukraine: the new geopolitics of green economy*, în Green Recovery. Licența CC BY 4.0. Traducerea și adaptarea: Nicolae Sfetcu

Cuvinte cheie: Ucraina, geopolitica, economia verde

INTELLIGENCE INFO, Volumul 1, Numărul 1, Septembrie 2022, pp. 93-98
ISSN 2821 - 8159, ISSN – L 2821 - 8159
URL: https://www.intelligenceinfo.org/dincolo-de-ucraina-noua-geopolitica-a-economiei-verzi/

Războiul din Ucraina a remodelat fundamental politica marilor puteri și economia globală. Iată ce înseamnă asta pentru tranziția verde.

Invazia rusă a Ucrainei este deja un dezastru umanitar, aducând suferință și haos pentru milioane de oameni. De asemenea, a remodelat fundamental politica marilor puteri și economia globală, aproape peste noapte. Apărută pe fundalul unei Chine în ascensiune, a unor variante de COVID renăscute, a piețelor nervoase de energie și a superputerii SUA din ce în ce mai ineficientă, criza din Ucraina a evidențiat un lucru clar: ne aflăm într-o nouă realitate geopolitică, în care vechile platitudini și politici nu se mai aplică.

În acest context, necesitatea unui angajament dublat față de valorile unei tranziții economice ecologice incluzive, durabile și sigure este mai puternică decât oricând. Dar cum putem naviga în aceste vremuri haotice și incerte și să ne concentrăm cel mai bine eforturile către un viitor mai verde și mai corect?

Aici identificăm cinci macro tendințe emergente care probabil vor avea un impact uriaș asupra perspectivelor reformei economice ecologice în următorii ani.

Piețele energetice s-au transformat

Necesitatea urgentă de a reduce dependența de combustibilii fosili ruși a dat o șansă sectoarelor de energie verde și eficiență energetică, în special în Europa. Cu un plan UE de a reduce dependența cu până la 80% în decurs de un an și consumatorii care se confruntă cu un cost continuu al crizei energetice, hidrocarburile nu au părut niciodată atât de scumpe și nesigure.

Cu toate acestea, combustibilii fosili înregistrează, de asemenea, un impuls pe termen scurt, în timp ce țările caută alternative la gazul, petrolul și cărbunele rusești. Cărbunele german, gazul natural lichefiat din Qatar, șistul din Marea Britanie și petrolul din Marea Nordului se confruntă cu o renaștere, iar prețurile vertiginoase înseamnă că producătorii de combustibili fosili vor fi stimulați să producă și mai mult, inclusiv din rezerve controversate sau costisitoare, cum ar fi gazul prin fractură hidraulică. Chiar și Partidul Verzilor Germani, acum în guvernul de coaliție, susține o revenire pe termen scurt la cărbune din necesitate.

Prețurile la pompa de combustibil vor fi cu siguranță un factor major în perioada intermediară a Statelor Unite, viitorul agendei interne a lui Biden fiind acum în mod esențial la mâna unor mari producători precum Arabia Saudită (în prezent abia dacă vorbesc cu administrația sa). Iar costurile în spirală ale energiei din Marea Britanie împing deja milioane de oameni în

sărăcia alimentară și de combustibil – singurele răspunsuri politice anunțate până acum vin sub forma unor reduceri regresive ale taxelor la combustibil și creșteri ale asigurărilor naționale.

Rusia s-a decuplat, prețul mărfurilor crește

Sancțiunile occidentale au deconectat efectiv economia Rusiei de pe piața globală, practic peste noapte. Această decuplare a unui jucător economic major este complet fără precedent, cu rezervele băncii centrale blocate, rubla în cădere liberă (acum pare că se stabilizează) și economia internă a Rusiei intrând acum într-o recesiune cu două cifre.

Pe lângă șomaj, pierderea veniturilor și împovărare economică pe care acest lucru le va aduce rușilor obișnuiți – în special celor deja marginalizați sau aflați în sărăcie – reducerea exporturilor rusești de mărfuri cheie va avea un impact dramatic asupra piețelor globale. Pe lângă combustibilii fosili, Rusia și Ucraina produc împreună un procent considerabil din grâu, porumb, îngrășăminte, cherestea, aluminiu, titan, fier și oțel exportate la nivel mondial. Pentru economiile dependente de import, cumpărăturile la capătul bugetului pieței reprezintă o preocupare semnificativă.

> „Distrugerea unei mari părți din aceste capacități de export prin război, sancțiuni și represalii protecționiste alimentează deja un super-ciclu al mărfurilor, cu valorile globale ale prețurilor alimentelor atingând niveluri record.”

Distrugerea unei mari părți din aceste capacități de export prin război, sancțiuni și represalii protecționiste alimentează deja un super-ciclu al mărfurilor, cu valorile de referință ale prețurilor globale ale ONU la alimente atingând niveluri record. Cele mai afectate vor fi țările cu venituri mai mici precum Pakistan, Bangladesh, Egipt, Liban și Tunisia, pe măsură ce penuria globală începe să afecteze securitatea alimentară pentru cei mai săraci.

China asertivă și ambiguă

În condițiile în care Rusia își pierde cea mai mare parte a accesului la piețele occidentale, singura sa alternativă este să se întoarcă spre Est pentru noi piețe pentru a-și vinde exporturile și investitori pentru a-și susține industriile. Până acum, China a rămas relativ neutră, împărțită între alinierea personală a lui Xi Jinping cu Putin (pe care îl consideră un coleg împotriva imperialismului occidental condus de SUA) și disconfortul legat de o invazie greșită a Rusiei care calcă în picioare principiile chineze precum suveranitatea și non-interferența.

China se consideră următoarea țintă potențială a noului tip de „război economic total” desfășurat de Occident împotriva Rusiei și se uită acum și mai serios la crearea propriului bloc economic paralel care nu se bazează pe instituțiile și dolarul SUA. În termeni practici, aceasta va însemna investiții sporite în tehnologie verde și digitală, dublarea încercărilor de a bloca guvernele străine din Asia și Africa în inițiativa noului drum al mătăsii a Chinei și eforturile accelerate pentru înlocuirea dependenței Chinei de creșterea determinată de export cu consumul intern.

Xi ar prefera ca Moscova să nu fi intrat într-o mlaștină revanșistă cu paralele evidente cu agitarea sabiei în China asupra Taiwanului. Dar acum, după ce Putin a acționat, se pare că Xi va continua să caute modalități de a oferi un sprijin ușor Rusiei, care se sustrage de la sancțiunile SUA – cumpărarea de cereale, papagalizarea diplomatică a *casus belli* al Rusiei și, poate, exporturile militare limitate pentru a testa tehnologia chineză. Pe termen mai lung, ne putem uita înapoi la începutul anului 2022 ca motor principal în apariția unui nou bloc economic chino-rus, Moscova fiind în mare parte partenerul junior.

COVID-19 încă afectează piețele globale

Pe plan intern, China se confruntă cu o explozie a variantei Omicron COVID-19, politica sa zero-COVID arată acum fragilă. Hong Kong se află în prezent în strânsoarea unui focar cu mortalitate ridicată, care a doborât deja recorduri în ceea ce privește ratele de mortalitate și fatalitate, iar dozele Sinovac non-ARN din China (care sunt mai puțin eficiente în încetinirea infecțiilor) și ratele sale relativ scăzute de vaccinare pentru vârstnici înseamnă că alte orașe mari chineze sunt în pericol să urmeze exemplul.

Pe măsură ce China blochează marile centre industriale și financiare în încercarea de a ține situația sub control, economia globală va fi probabil și mai stresată, lanțurile de aprovizionare fiind și mai mult afectate și accesul la manufacturile chineze amenințat. Pe lângă acestea se află piețele bursiere din China, din ce în ce mai instabile, și o criză din ce în ce mai adâncă în sectoarele de locuințe și construcții din China. Pe măsură ce lumea începe să se redeschidă, impacturile economice volatile și imprevizibile ale COVID-19 sunt încă prezente în toată lumea.

Multilateralismul

Primele semne sunt că criza din Ucraina accelerează slăbirea continuă a multilateralismului global care a început sub Donald Trump, pe măsură ce țările se retrag din instituțiile globale și își

retrag propriile blocuri regionale de putere. Deși NATO a înviat din morți și Uniunea Europeană se bucură de un moment de consens fără precedent în materie de politică externă, în alte părți perspectivele de cooperare internațională în probleme stringente precum clima, sărăcia și pierderea biodiversității par din ce în ce mai fragile. Restul blocului BRICS a fost neutru pasiv ca răspuns la conflictul reînnoit dintre fostele (și diminuate, în termeni relativi) puteri din prima și a doua lume, și nu vor accepta ca propriile priorități să fie marginalizate pe scena internațională.

De asemenea, deschiderile UE-China în materie de climă sunt anulate din cauza presiunii SUA de a izola China, iar China se retrage în propria sa sferă și a ceea ce poate face ca actor unilateral. Un acord major al ONU pentru a combate flagelul poluării cu plastic a fost aproape complet umbrit de invazie, iar semnalele de ieșire din negocierile CBD pentru un tratat global pentru protejarea biodiversității sunt îngrijorător de sumbre.

Cooperarea globală în ceea ce privește drepturile omului și libertatea politică a trecut, de asemenea, pe planul secund, în timpul crizei actuale, guvernele occidentale renunțând la propriile principii pentru a-și curta marii producători de petrol și gaze precum Arabia Saudită și Qatar, și chiar o apropiere de Venezuela fiind luată în considerare. Și pe măsură ce efectul de pârghie OPEC crește, perspectivele unei acțiuni multilaterale ambițioase în domeniul schimbărilor climatice scad și mai mult.

După cum a susținut Martin Wolf, aceste tendințe luate împreună sugerează că o „decuplare globală" este acum inevitabilă: fragmentarea lumii în blocuri regionale de putere, scurtarea lanțurilor de aprovizionare, reducerea capitalului, poate o divizare între democrațiile de stil occidental și autocrațiile Rusiei, Chinei și Indiei.

Concluzii

Nu poate exista nicio îndoială că războiul dezastruos al Rusiei în Ucraina a răsturnat sistemul economic și politic global. Rămân multe aspecte incerte, dar pentru eforturile de construire a unei economii mai ecologice, mai sigure și mai durabile, se pot trage câteva concluzii provizorii.

În primul rând, narațiunea „recuperării ecologice" – care a primit cel puțin sprijin retoric din partea guvernelor și a întreprinderilor în timpul pandemiei de COVID-19 – are acum un context și mai greu de abordat și poate o fereastră de relevanță mai scurtă. În mod inevitabil, factorii de decizie vor acorda prioritate securității, sancțiunilor și gestionării consecințelor crizei economice

datorate Rusiei, lăsând mai puțin spațiu pentru considerente de inegalitate, biodiversitate, climă și durabilitate.

Cu toate acestea, acest accent pe securitate creează și o oportunitate. Pe măsură ce guvernele europene se străduiesc să renunțe la hidrocarburile rusești, promisiunea energiei regenerabile ca sursă de energie ieftină, rezistentă și sigură este mai greu ca niciodată de ignorat. Centrul Germaniei se referă în acest moment la sursele regenerabile ca „energie de libertate" – lipsite de control străin sau de creșteri volatile ale prețurilor. Iar consensul emergent în Europa cu privire la necesitatea autonomiei strategice, a securității aprovizionării cu energie și a încetării dependenței de dictatorii străini pentru combustibilii fosili, nu poate decât să beneficieze de acorduri ecologice, de decarbonizare și investiții în energie curată. După cum spunea Clem Cowton, „pompele de căldură sunt patriotice acum":

> „Este, de asemenea, clar că lucrurile nu pot continua așa cum erau; ne aflăm în pragul unei noi epoci în economia globală, politică și a relațiilor de putere."

În cele din urmă, însăși incertitudinea acestui moment, cu atât de multe în curs și neclare, creează un spațiu pentru a apărea noi narațiuni puternice. Este clar că multe dintre semințele conflictului actual au fost semănate de un sistem economic defectuos – de la dependența sa de combustibilii fosili până la tolerarea sa față de mită și spălarea banilor care au împuternicit oligarhia rusă.

Libertatea, democrația și păstrarea unei planete viabile cer să facem față acestei provocări și, în solidaritate cu Ucraina, să facem eforturi pentru o lume mai sigură și mai durabilă.

Sursa: Ben Martin, Chris Hopkins (2022). *Beyond Ukraine: the new geopolitics of green economy*, în Green Recovery. Traducerea și adaptarea: Nicolae Sfetcu